Standpunt veiligheid: belichting op campus

1. Inleiding

Veiligheid op en rond de campussen van Universiteit Antwerpen is de laatste tijd steeds nadrukkelijker onder de aandacht gekomen. Studenten geven aan dat hun veiligheidsgevoel sterk beïnvloed wordt door de fysieke omgeving waarin zij zich verplaatsen, vooral tijdens de vroege uren va de dag. In het bijzonder blijkt verlichting een cruciale factor: slecht verlichte of onverlichte zones op de Groene campussen (CGB, CDE, CMI) zorgen ervoor dat studenten zich minder veilig voelen wanneer zij zich tussen gebouwen, langs toegangswegen, parkings en fietspaden bewegen. Deze bezorgdheden sluiten aan bij bredere maatschappelijke en academische inzichten, waaruit blijkt dat omgevingskenmerken zoals verlichting, netheid en infrastructuur een directe impact hebben op het ervaren veiligheidsgevoel.

De actualiteit benadrukt dit probleem. Recente signalen van studenten, gecombineerd met academisch onderzoek binnen de universiteit zelf, tonen aan dat veiligheid niet enkel een kwestie is van incidenten, maar ook van perceptie en preventie. In dit kader organiseerde de dienst Diversiteit & Inclusie focusgroepen rond het thema “veilige campus,” waarin studenten concrete ervaringen en knelpunten konden delen. De initiatieven bevestigen dat er een duidelijke nood is aan structurele verbetering, waarbij belichting een essentiële rol speelt.

Tegen deze achtergrond formuleert de Studentenraad een standpunt dat zowel berust op studentenervaringen als op data en samenwerking met de relevante diensten, zoals de Dienst infrastructuur.

Op basis van onderstaand kader uit het Beleidsplan 2026 van de Studentenraad, wordt dit standpunt verder uitgewerkt. In punt 2, wordt ingegaan op de betrokkenheid van de AV-leden binnen de werkgroep en de noodzakelijke documentatie die deze werking ondersteunt. Punt 3, behandelt de analyse van de data uit de Grote Studentenbevraging, evenals de bespreking binnen de werkgroep, waarbij kritisch gereflecteerd wordt op de gehanteerde vragen en aandachtspunten. In punt 4 volgt de concrete verwerking van deze data, met name het identificeren van zwakke plekken op de campussen. Tot slot wordt binnen ditzelfde punt ook de strategische uitwerking van het standpunt besproken: waar en hoe de voorgestelde maatregelen het best geïmplementeerd kunnen worden om de veiligheid op de campussen duurzaam te verbeteren.

Tot slot worden aanbevelingen aan de Universiteit Antwerpen en actiepunten voor de Studentenraad geformuleerd, waarna de bredere context verder wordt toegelicht. Concreet vertaalt dit zich in de volgende beleidsdoelstellingen, actiepunten en aanbevelingen:

> **Beleidsdoelstelling 1: De studentenraad brengt een standpunt uit omtrent de belichting op alle campussen.**

Actiepunt 1: De studentenraad verzamelt feedback vanuit de grote studentenbevraging over de onveilige zones op alle campussen van Universiteit Antwerpen.

Actiepunt 2: De studentenraad gaat samenwerken met de Dienst Infrastructuur om de bekijken waar er best verlichting kan worden geplaatst op de verschillende campussen.

> **Aanbeveling 1: UAntwerpen dient te investeren in kwalitatieve en uniforme belichting op alle campussen.**

> **Aanbeveling 2: UAntwerpen dient duidelijk te communiceren welke zones worden aangepakt en op welk termijn.**

> **Aanbeveling 3: UAntwerpen dient in overleg met studenten rekening te houden met zones die door studenten als onveilig worden ervaren.**

2. Aanwezigheid Werkgroep

Aanwezigheid

Op de werkgroep, op 23 maart, waren de volgende studentenvertegenwoordigers aanwezig: **Kyara Pel** (Voorzitter Studentenraad), **Chahrazad Boudellaha** (secretaris), **Hendrik Sas** (Coördinator Externe Relaties), **Fayrouz Bouzlemat** (Vrij Verkozene), **Nour Zahid** (STUVOraadslid) en **Sarah Verhoog** (Facultair vertegenwoordiger Rechten en Coördinator Communicatie).

Coördinator Ethiek en Samenleving, Dina Alitem, leidde de werkgroep en schrijft het standpunt.

3. Analyse data

a. Resultaten werkgroep Belichting

De werkgroep Belichting heeft de resultaten van de Grote Studentenbevraging (hierna: GSB) grondig besproken en geïnterpreteerd in functie van de lichtomstandigheden op alle campussen. Uit de analyse blijkt dat de resultaten geen eenduidig of homogeen beeld opleveren. In het bijzonder valt het hoge aandeel neutrale antwoorden op, waardoor het moeilijk is om op basis van kwantitatieve data alleen duidelijke conclusies te trekken over de ervaren kwaliteit van de belichting. Om deze reden heeft de werkgroep beslist om aanvullend kwalitatief te werk te gaan en de cijfers te verdiepen met concrete ervaringen en observaties van studenten.

Binnen de werkgroep werd bovendien vastgesteld dat percepties van belichting en veiligheid mogelijk verschillen naargelang gender. Verschillende leden gaven aan dat vrouwelijke studenten belichting vaker als probleem ervaren dan mannelijke studenten. Deze indruk sluit zich aan bij bredere patronen in de GSB, waar vrouwelijke respondenten vaker neutrale of minder uitgesproken positieve antwoorden geven op vragen rond veiligheid. Tegelijkertijd wordt deze vaststelling met de nodige voorzichtigheid benaderd, aangezien de samenstelling van de bevraagde groep en de werkgroep zelf niet noodzakelijk representatief is. Niettemin suggereert dit dat gevoeligheid voor (gebrekkige) verlichting ongelijk verdeeld kan zijn en een rol speelt in de interpretatie van de resultaten.

Een bijkomend aandachtspunt, dat vermeld werd tijdens het gesprek, betreft de formulering van bepaalde vragen binnen de GSB, in het bijzonder vraag 95: “In welke mate herken je jezelf in de volgende stelling”. Hier worden meerdere omgevingsfactoren binnen één stelling gecombineerd, wat de interpretatie bemoeilijkt. Zo geven studenten aan dat hun veiligheidsgevoel varieert naargelang het tijdstip van de dag: zij voelen zich bijvoorbeeld veilig in de ochtend, maar onveilig in de avond. Door deze dubbele dimensie binnen één vragenstelling ontstaat een toename van neutrale antwoorden, wat ook zichtbaar is in de data. Waar bij eerdere stellingen ongeveer 77 respondenten neutraal antwoorden, stijgt dit aantal bij deze vraag tot ongeveer 200. Dit wijst erop dat de vraagstelling zelf een invloed kan hebben op de spreiding van de antwoorden en dus de interpretatie ervan.

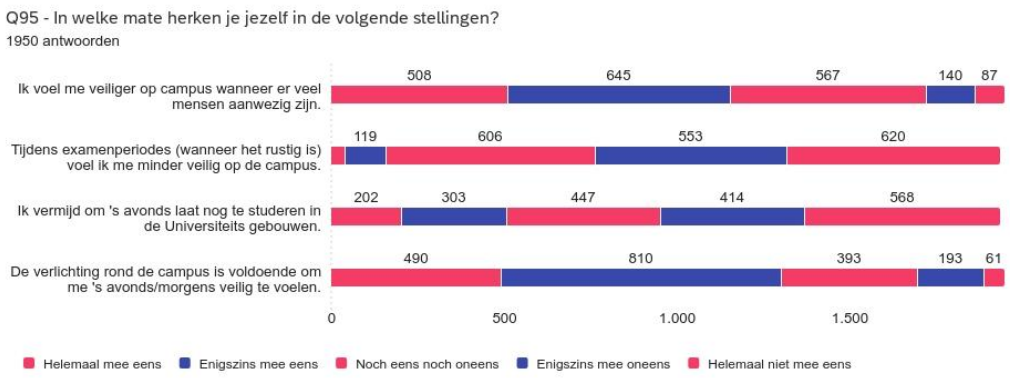

Daarnaast blijkt ut vraag 74 die specifiek peilt naar de beoordeling van de belichting, dat neutrale antwoorden de grootste categorie vormen. Hierdoor ontstaat er geen duidelijke indicatie van een uitgesproken meerderheid die de verlichting positief of negatief beoordeelt. Dit versterkt opnieuw de noodzaak om de kwantitatieve data aan te vullen met kwalitatieve inzichten.

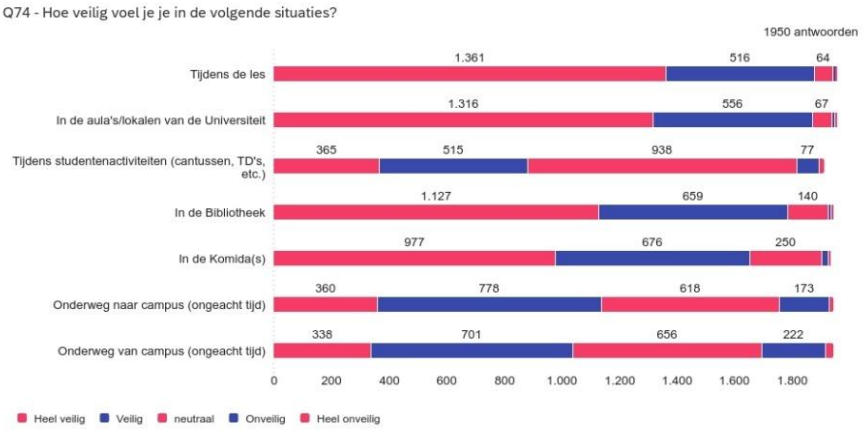

Deze kwalitatieve inzichten tonen echter een veel duidelijker en consistenter beeld van de problematiek. Studenten signaleren concrete en herhaaldelijke knelpunten op verschillende campussen, waarbij voor de Groene campussen (Drie Eiken, Groenenborger en Middelheim) naar voren komen als problematisch.

Zo wordt, volgens de werkgroep, campus Drie Eiken herhaaldelijk gewezen op slecht verlichte routes, in het bijzonder in de omgeving van gebouw N en naar de bushalte van lijn 22. Studenten die ’s avonds de campus verlaten, zijn daar genoodzaakt gebruik te maken van een onverlicht en modderig pad, wat leidt tot een sterk verhoogd gevoel van onveiligheid. Gelijkaardige problemen worden vastgesteld bij de nooduitgangen, die frequent door de studenten worden gebruikt worden maar ’s avonds onvoldoende verlicht zijn - zeker in de wintermaanden wanneer het vroeg donker wordt. Dit verhoogt het risico op fysieke ongevallen, bijvoorbeeld door oneffenheden in het wegdek zoals putten of hoogteverschillen. Wanneer bijkomende factoren zoals gladheid, regen of sneeuw in rekening worden gebracht, neemt dit risico aanzienlijk toe, vooral voor studenten met een functiebeperking. Dit vormt niet alleen een veiligheidsrisico in termen van sociale veiligheid, maar ook een fysiek risico, zeker voor studenten met nachtblindheid of andere visuele/lichamelijke beperkingen. In dergelijke situaties geven studenten aan afhankelijk te zijn van zaklampen om zich veilig te kunnen verplaatsen. Ook andere trajecten, zoals paden nabij halte voor lijn 17 en verbindingen tussen verschillende gebouwen, (A, B, C en D), worden als problematisch ervaren. Daarnaast wordt er gewezen op een structureel probleem in de fietsverbinding tussen Universiteit Antwerpen en het Universitair Ziekenhuis Antwerpen (UZA), waarbij verantwoordelijkheden onduidelijk blijven en verbeteringen hierbij dus ook uitblijven. Echter werd er ook meteen al duidelijk gemaakt dat deze verbindingsweg niet ligt in het domein van de UA maar dit kan echter wel aangepakt worden door ASRA. Verder doen er zich andere concrete

Ook op campus Groenenborger doen zich concrete problemen voor. Studenten geven aan dat de campusborden (map van de campus) in de wintermaanden moeilijk leesbaar wordt door onvoldoende verlichting, zelfs op relatief vroege tijdsstippen zoals 18u. Hoewel bepaalde zones, zoals fietsenstallingen, wel goed verlicht zijn,

ontstaat er een sterk contrast met omliggende gebieden. Hierdoor wordt oriëntatie bemoeilijkt en worden studenten gedwongen extra inspanningen te leveren om gebouwen correct te identificeren.

Op campus Middelheim situeert de problematiek zich onder meer bij de trappen, die ’s avonds onvoldoende zichtbaar zijn. Studenten geven aan moeite te hebben met het inschatten van hoogteverschillen, wat leidt tot gevaarlijke situaties. In sommige gevallen zijn studenten zelfs genoodzaakt om hulp te vragen aan anderen om zich veilig te verplaatsen, wat wijst op een fundamenteel tekort in de basisinfrastructuur.

In vergelijking hiermee wordt de Stadscampus over het algemeen als beter verlicht en veiliger ervaren – men maakt hierbij wel de duidelijke onderscheiding van plaatsen op campus en de straten rondom campus wat in het domein van ASRA valt. Toch zijn hier ook aandachtspunten aanwezig. Zo wordt bijvoorbeeld het Hof van Liere aangehaald, waar de huidige verlichting eerder sfeerverlichting is dan functionele verlichting. De lichtbronnen zijn voornamelijk op de gebouwen zelf en minder op de omliggende zones, zoals de grasvelden en de wandelpaden. Dit creëert plaatselijk een schemerige en onaangename sfeer, wat het veiligheidsgevoel negatief beïnvloedt, ondanks de relatief betere algemene situatie.

De werkgroep komt dan ook tot de duidelijke conclusie dat de problematiek rond belichting zich in hoofdzaak situeert op de Groene campussen, waar zowel de functionaliteit als de veiligheid van de verlichting tekortschieten. In vergelijking daarmee fungeert de stadscampus als een soort van referentiepunt, waar de situatie weliswaar niet perfect is, maar aanzienlijk beter. Deze discrepantie kan bovendien de perceptie van ongelijkheid tussen campussen versterken.

Tot slot, benadrukt de werkgroep dat het gebrek aan financiële middelen geen afdoende argument kan zijn om noodzakelijke ingrepen uit te stellen. Als voorbeeld wordt verwezen naar een eerdere problematiek op de Stadscampus, waar onvoldoende verlichting succesvol werd aangepakt door het installeren van lichtstrips aan gebouw R (CST). Deze oplossing verbeterde niet alleen zichtbaarheid, maar verhoogde ook het veiligheidsgevoel van studenten aanzienlijk. Gelijkaardige, relatief eenvoudige ingrepen zouden ook op de Groene campussen een belangrijke meerwaarde kunnen bieden, zeker gezien het feit dat studenten daar vaak tot laat op de avond les hebben.

b. Werkpunten Grote Studentenbevraging

Op basis van de analyse van de resultaten en de bespreking binnen de werkgroep kunnen een aantal belangrijke werkpunten en aandachtspunten voor de Grote Studentenbevraging (GSB) worden geformuleerd. Hoewel de GSB waardevolle inzichten oplevert, tonen de bevindingen aan dat er ruimte is voor methodologische verfijning om de interpretatie van de resultaten te versterken.

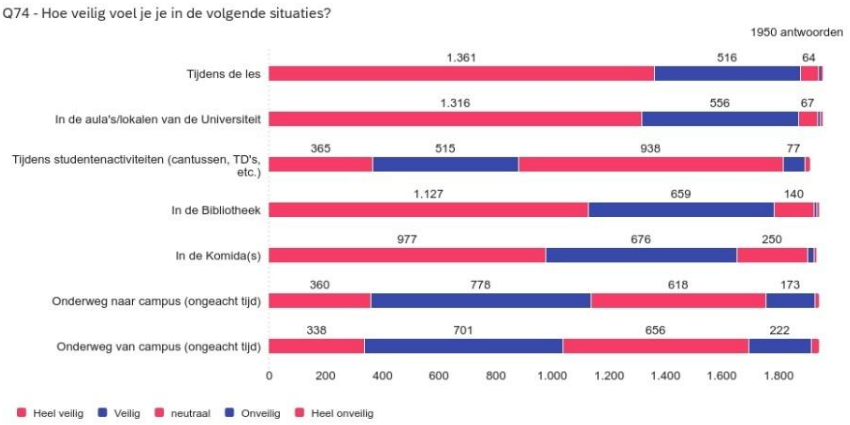

Een eerste belangrijk aandachtspunt betreft de formulering van de vragen. In verschillende gevallen, zoals bij vraag 74, worden meerdere dimensies binnen één stelling gecombineerd (bijvoorbeeld tijdstip van de dag en algemene veiligheidsperceptie). Dit bemoeilijkt een eenduidige interpretatie van de antwoorden en leidt, aantoonbaar, tot een toename van neutrale responses. Voor toekomstige GSB's is het aangewezen om dergelijke elementen te splitsen in afzonderlijke, meer afgebakende vragen. Op die manier kan duidelijker worden vastgesteld welke specifieke factor een invloed heeft op de veiligheidsperceptie van de studenten.

Verder blijkt dat verschillen tussen studentengroepen (zoals gender) een rol kunnen spelen in de perceptie van veiligheid en belichting. Hoewel deze verschillen zichtbaar zijn in de data, worden ze niet altijd expliciet bevraagd of uitgediept. Toekomstige bevraging zouden hier gerichter op kunnen inspelen door meer gedifferentieerde vragen op te nemen, zodat dergelijke patronen beter begrepen en onderbouwd kunnen worden.

Tot slot, toont de analyse aan dat kwantitatieve data alleen niet volstaat om complexe thema's zoals veiligheid en infrastructuur volledig te vatten. De combinatie met kwalitatieve input, zoals focusgroepen of open vragen, blijkt essentieel om de cijfers te contextualiseren en concrete problematiek bloot te leggen. Het systematisch integreren van dergelijke kwalitatieve componenten in de GSB kan dan ook een belangrijke meerwaarde bieden.

4. Strategische realisatie van het standpunt

a. Zwakke plekken op de campussen (map)

Campus Drie Eiken (CDE)

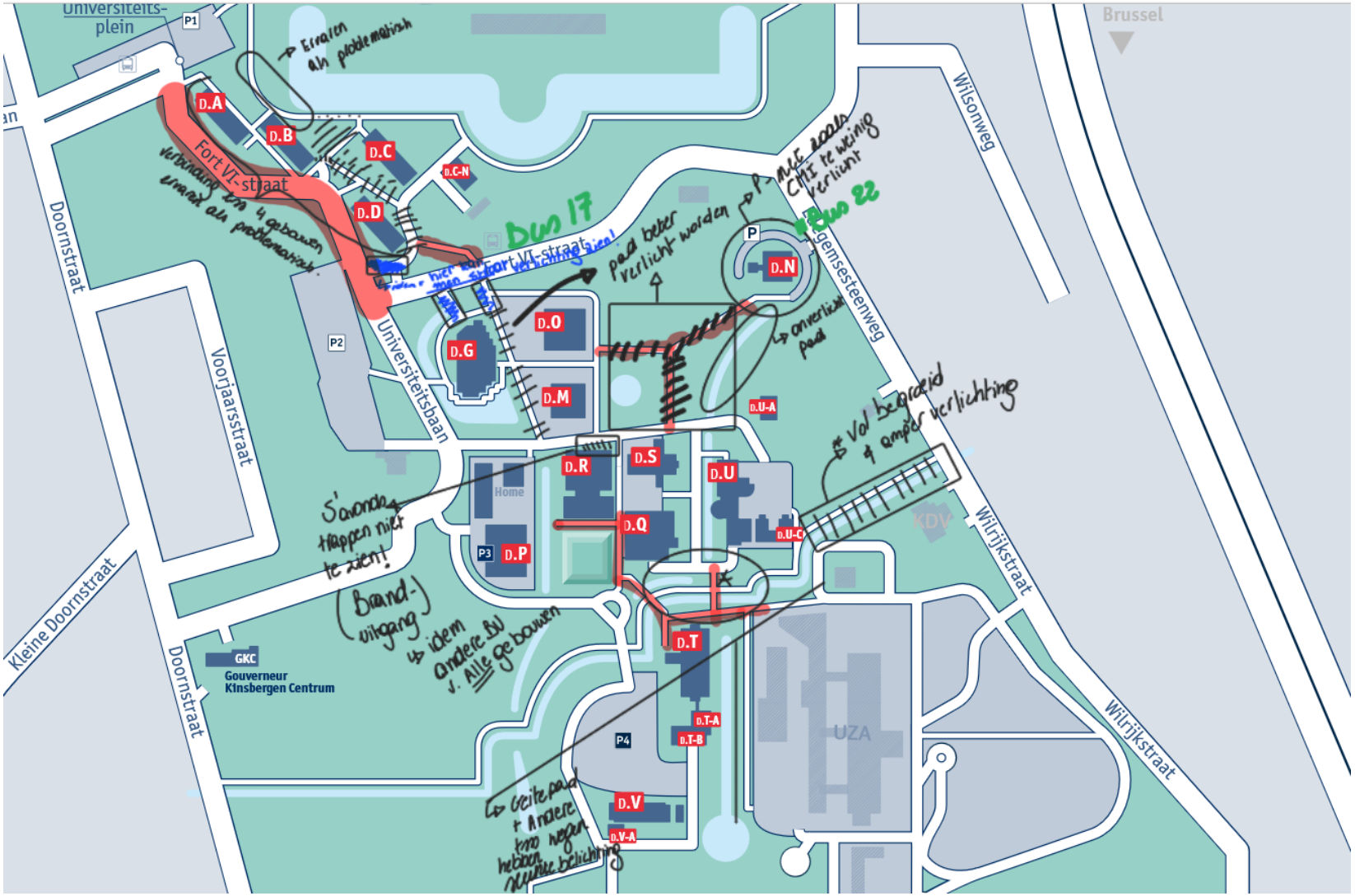

Campus Middelheim (CMI)

Parking (Foto getrokken rond 10u	
	Comment: getrokken met flash

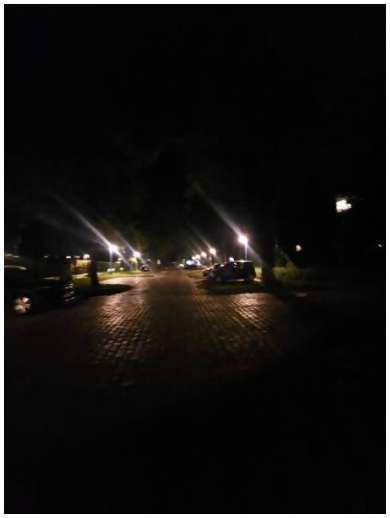
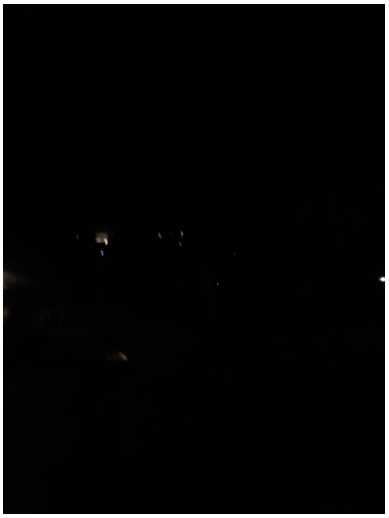

Campus Groenenborger (CGB)

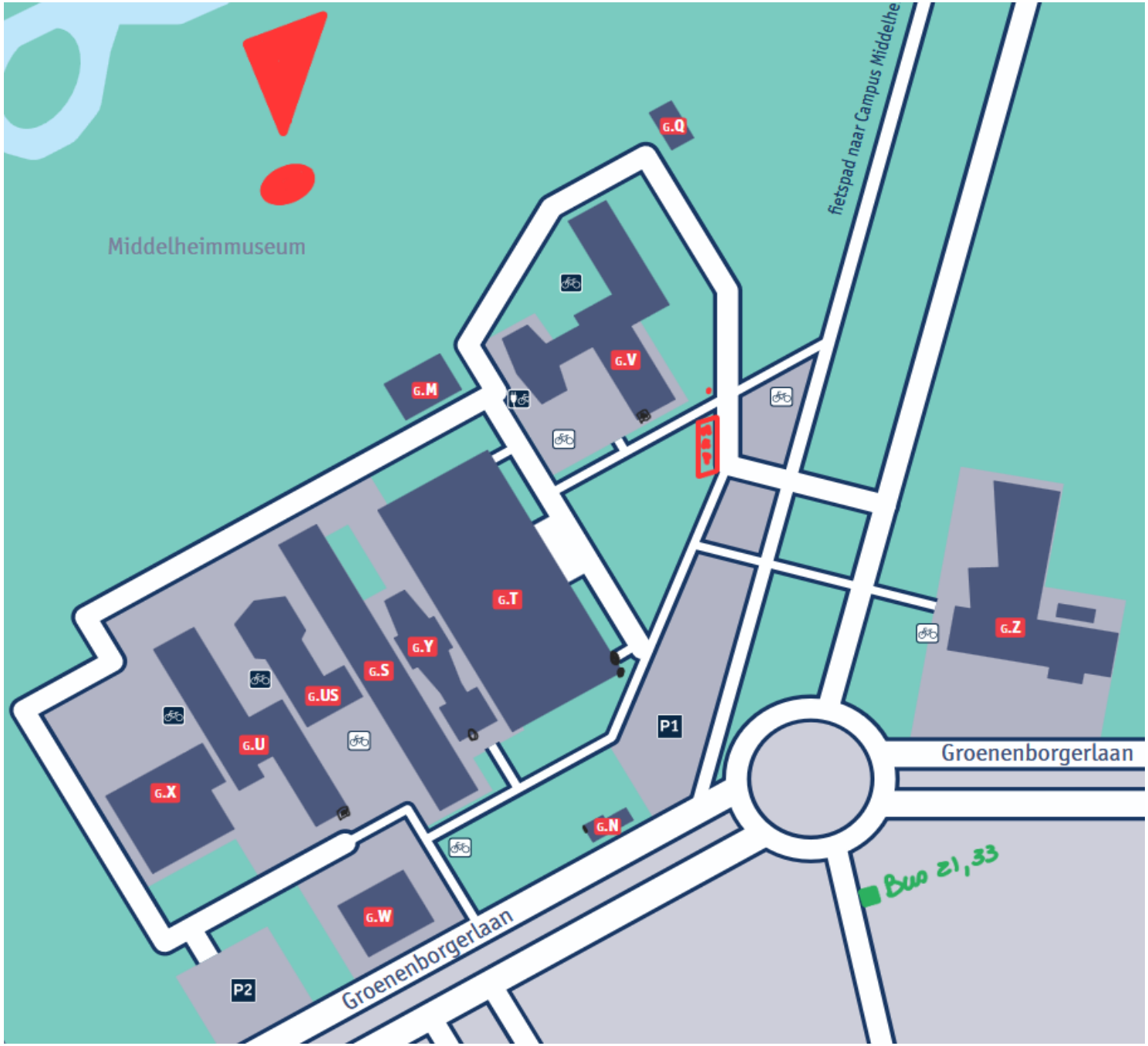

b. Strategische realisatie

Dit standpunt wordt voorgelegd aan de dienst Infrastructuur. Hierna is het de bedoeling welke plaatsen er een prioriteit krijgen – er wordt samen met dienst infrastructuur gezien in welk mate dit mogelijk is om dit het snelst te verwezenlijken. De mail naar de Dienst Infrastructuur is al reeds opgesteld maar vooraleer er contact opgenomen wordt met hen werd er besloten op AV6 (23/04/2026) om te wachten op goedkeuring. Zodra het standpunt wordt goedgekeurd en er is samen gezeten met Dienst Infrastructuur zal er een tijdlijn worden geschetst en kan deze worden toegevoegd.

1b) Vergadering 16/06/26

Op 16 juni vond een overleg plaats tussen de Coördinator en de dienst infrastructuur omtrent het standpunt verlichting op de campus. Tijdens deze vergadering werden de voornaamste knelpunten op de groene campussen besproken, met bijzondere aandacht voor locaties waar studenten een verminderd veiligheidsgevoel ervaren door onvoldoende verlichtingen.

De bezorgdheden en aanbeveling die vanuit het standpunt werden aangebracht, zullen door de dienst infrastructuur worden meegenomen naar een intern team overleg. Op een later moment zal hiervoor verdere terugkoppeling volgen. Tijdens het gesprek werd echter duidelijk gemaakt dat de plaatsing van nieuwe verlichting steeds het resultaat is van een afweging en gebonden is aan verschillende randvoorwaarden.

Basisprincipes zouden moeten zijn: heldere routes, donkere natuur en slimme sturing. Zo moet verlichting gericht zijn naar beneden, zodat uitsluitend de weg wordt verlicht en niet de omliggende omgeving. Daarnaast wordt rekening gehouden met de langetermijnvisie voor de campus, bv. In functie van toekomstige bouwprojecten en nieuwe verbindingswegen, en met ecologische restricties die erop gericht zijn de inheemse flora/fauna zo weinig mogelijk te verstoren.

Hoewel deze langtermijnoverweging een belangrijke rol spelen, gaf de dienst infrastructuur aan dat er eveneens ruimte bestaat om te zoeken naar haalbare quick wins. Daarbij staat steeds het evenwicht tussen veiligheid en ecologie centraal. Een bijkomend aandachtpunt is dat binnen het verlichtingbeleid een onderscheid wordt gemaakt tussen hoofdwegen, bijvoorbeeld Fort VI-straat en secundaire wegen, bijvoorbeeld de wegen tussen de campusgebouwen en gerichte verlichting van inkomzones (gebouwletters)

Daarnaast werd het belang benadrukt van een beter inzicht in tijdstippen waarop studenten zich over de campus verplaatsen. De meeste campus verlichting is doorgaans actief van 6 uur ‘s ochtends tot 12 uur ’s nachts, met automatische sturing afhankelijk van het seizoen door sensoren. Deze regeling is niet echter overal identiek. Zo blijft de verlichting Paradeplein op CDE, een locatie die frequent gebruikt wordt door studentenverenigingen voor activiteiten, branden tot 4’uur ’s nachts. Studenten die zich na dergelijke activiteiten over de campus verplaatsen, kunnen daarbij terechtkomen op reguliere campuswegen waar de verlichting reeds om middernacht is uitgeschakeld. Dit werd aangehaald als een mogelijke aandachtspunten.